

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuotevastuulain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tuotevastuulakia muutettavaksi Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) johdosta siten, että laki vastaisi Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiiviä tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä. Ehdotuksen mukaan laista poistettaisiin soveltamisalan rajoitukset, jotka koskevat potilasvahinkolain mukaisia vahinkoja tai liikennevakuutuslain, tapaturmavakuutuslain tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaan korvattavia vahinkoja. Lain soveltamisalaa ehdotetaan myös laajennettavaksi koskemaan lääkevahinkovakuutuksen piiriin kuuluvasta lääkkeestä aiheutuvia vahinkoja. Toisaalta ehdotetaan, ettei edellä

mainittujen vakuutusten perusteella korvausta maksanut vakuutusenantaja saisi käyttää takautumisoikeutta vahingosta tuotevastuulain mukaan vastuussa olevaa tahoa kohtaan. Korvausvastuuta omaisuusvahingoista ehdotetaan rajoitettavaksi siten, ettei enintään 2 350 markan suuruisia vahinkoja korvata.

Lisäksi ehdotetaan vakuutusopimuslakiin, potilasvahinkolakiin ja tapaturmavakuutuslakiin tehtäväksi teknisluonteisia tarkistuksia sen johdosta, että tuotevastuulain soveltamisala laajenee.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoituksena on, että ne tulevat voimaan samasta ajankohdasta kuin ETA-sopimus.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	Vahingonkorvausvelvollisuuden edellytyk-	7
1. Johdanto	3	set	7
2. Nykytila ja ehdotetut muutokset	3	Vahingonkorvausvelvolliset	7
2.1. Lain soveltamisala	3	Vahingonkorvausvastuusta vapautuminen	8
2.2. Vahingonkorvausvelvollisuuden edellytyk-	5	Korvattava vahinko	8
set	5	Kanneaika	8
2.3. Vahingonkorvausvelvolliset	5	Erityisiä säännöksiä	8
2.4. Vahingonkorvausvelvollisuudesta vapau-	6	1.2. Vakuutuslainsäädännön muuttamisesta	8
tuminen	6	1.3. Potilasvahinkolaki	9
2.5. Korvattava vahinko	6	1.4. Tapaturmavakuutuslaki	9
3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutuk-	6	2. Voimaantulo	9
set	6	LAKITEKSTIT	10
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	6	1. Laki tuotevastuulain muuttamisesta	10
5. Yhteydet kansainvälisiin sopimuksiin ja muihin	6	2. Laki vakuutuslainsäädännön muuttamisesta	11
esityksiin	6	3. Laki potilasvahinkolain 9 §:n muuttamisesta ...	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7	4. Laki tapaturmavakuutuslainsäädännön muuttamis-	12
1. Lakiehdotusten perustelut	7	ta	12
1.1. Tuotevastuulaki	7	LIITE	13
Soveltamisala	7	Rinnakkaistekstit	13

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Tuotevastuuta koskevat säännökset ovat tuotevastuulaissa (694/90). Laki koskee tuotesta henkilölle tai vahingon tapahtumisen aikaan pääasiassa yksityiseen tarkoitukseen käytetylle omaisuudelle aiheutuneen vahingon korvaamista.

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liitteessä III viitataan Euroopan yhteisöjen (EY) neuvoston antamaan direktiiviin tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (85/374/ETY). Siten ETA-sopimus edellyttää Suomen tuotevastuulain muuttamista niin, että se vastaisi direktiiviä.

Liitteestä käy ilmi, että ETA-sopimuksen yhteydessä direktiiviä tullaan soveltamaan sopeutuksin, jotka koskevat maahantuojan vastuuta ja vastuuta ydinvahingosta.

Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaan pidettäisiin valmistajan vastuuta rajoittamatta valmistajan tavoin vastuullisena myös sitä, joka elinkeinotoiminnassaan tuo tuotteen Euroopan talousalueelle myyntiä, vuokraamista, leasing-toimintaa tai muuta jakelua varten.

Samanlainen maahantuojan vastuu koskisi myös tuontia Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltiosta (EFTA-valtio) Euroopan yhteisöön, Euroopan yhteisöstä EFTA-valtioon tai EFTA-valtiosta toiseen. Maahantuojan vastuuta ei kuitenkaan sovellettaisi Euroopan talousalueen sisällä tapahtuvassa tuonnissa niiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden (ETA-valtiot) välillä, jotka ovat ratifioineet Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen, jäljempänä Luganon sopimus, sikäli kuin vahingon kärsineelle myötäinen tuomio on ratifioinnin johdosta täytäntöön pantavissa valmistajaa tai tuotteen Euroopan talousalueelle tuontia maahantuojaa vastaan. Sama koskee myös yleissopimuksen myöhemmin ratifioivaa ETA-valtiota siitä päivästä lukien, jolloin yleissopimus tulee voimaan kyseisen valtion osalta.

Direktiiviä ei sovelleta ydinonnettomuudesta aiheutuviin vahinkoihin, jotka kuuluvat EFTAn ja EY:n jäsenvaltioiden ratifioiman kansainvälisen yleissopimuksen piiriin.

Jo säättämävaiheessa tuotevastuulaki vastasi

useimmista kohdissa EY-direktiiviä. Lakia ei kuitenkaan säädetty pitäen silmällä direktiivin toteuttamista, minkä vuoksi se joiltain osin poikkeaa siitä.

2. Nykytila ja ehdotetut muutokset

2.1. Lain soveltamisala

Tuotevastuulaki koskee turvallisuudeltaan puutteellisista tuotteista aiheutuvien vahinkojen korvaamista. Lain 2 §:ssä tietyt vahingot on jätetty lain soveltamisalan ulkopuolelle. Laki ei muun muassa koske sellaisia tuotevahinkoja, joista vahingon kärsineellä on oikeus saada korvaus joko hänen hyväkseen voimassa olevasta vakuutuksesta tai tietyissä tapauksissa muun lainsäädännön perusteella. Soveltamisalan ulkopuolelle jätetyissä tapauksissa korvaus määräytyy pääasiallisesti samanlaisin perustein kuin tuotevastuulaissakin. Lain soveltamisalan rajausten tarkoituksena on ollut välttää tilanteita, joissa sama tapahtuma voisi saada aikaan vastuun useilla eri perusteilla, minkä seurauksena vastuuvellolliset joutuisivat ottamaan eri vakuutukset eri vastuuperusteiden osalta.

Direktiivin mukaan vahingon kärsineen oikeutta korvaukseen tuotevahingosta ei saa rajoittaa vetoamalla siihen, että korvausta voitaisiin saada myös toisella perusteella. Sen vuoksi lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että liikennevakuutuslain (279/59), tapaturmavakuutuslain (608/48) ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) mukaan korvattavia sekä potilasvahinkolaissa (585/86) tarkoitettuja vahinkoja koskevat soveltamisalan rajoitukset kumottaisiin. Edelleen laista ehdotetaan kumottavaksi poikkeus, joka koskee lääkevahinkovakuutuksen piiriin kuuluvasta lääkkeestä aiheutunutta vahinkoa.

Ehdotettujen muutosten vaikutusten voidaan olettaa jäävän pieniksi useimmilla aloilla. Liikennevakuutus ei koske kaikkia moottoriajoneuvon puutteellisesta turvallisuudesta johtuvia vahinkoja. Näin ollen tuotevastuulain mukainen vastuu puutteellisesta turvallisuudesta voi eräissä tapauksissa jo nykyisinkin kohdistua moottoriajoneuvon valmistajaan tai maahantuojaan, joilla siten on tarve kattaa tämä vastuu vakuutuksin. Sama koskee vieläkin suu-

remmassa määrin tapauksia, joissa tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta aiheutunut vahinko on kanavoitu tapaturmavakuutukseen. Jos henkilövahinko on johtunut sairaanhoitolaitteiston tai -välineen viasta korvausta voi nykyisin saada potilasvakuutuksesta.

Vapaaehtoisen lääkevahinkovakuutuksen kohdalla muutos on merkittävä sekä vahinkoa kärsineen että lääkkeen valmistajan ja maahantuojan kannalta. Lääkkeen valmistajille ja maahantuojille on ollut tärkeää, että pitämällä yllä lääkevahinkovakuutusjärjestelmää he ovat voineet vapautua tuotevastuulain mukaisesta vastuusta. Jos tuotevastuulakia sovellettaisiin rinnakkain lääkevahinkovakuutuksen kanssa, valmistajat ja maahantuojat joutuisivat kustantamaan kaksi vakuutusta vastuunsa kattamiseksi. Jos muutos johtaisi laajalti tähän, saattaisivat kasvavat vakuutuskustannukset johtaa siihen, etteivät lääkkeiden valmistajat ja maahantuojat enää katsoisi lääkevahinkovakuutuksen ylläpitämistä aiheelliseksi. Tämä heikentäisi vahinkoa kärsineen mahdollisuutta saada korvausta lääkkeen aiheuttamasta vahingosta. Lääkevahinkovakuutuksen ehtoissa ei nimittäin edellytetä, että vahinkoa aiheuttaneen lääkkeen olisi oltava turvallisuudeltaan puutteellinen. Useissa nykyisin korvattavissa tapauksissa olisi vaikea todeta, ettei lääke sitä liikkeelle laskettaessa ollut niin turvallinen kuin kohtuudella voidaan edellyttää. Jos vastuu lääkkeistä määräytyisi yksinomaan tuotevastuulain mukaan, ei vahinkoa kärsinyt enää saisi korvausta samassa laajuudessa kuin vakuutusehtojen mukaan.

Direktiivin 5 artiklan mukaan direktiivi ei koske kahden tai useamman samasta vahingosta yhteisesti vastuussa olevan henkilön välistä *takautumisoikeutta*. Tämän vuoksi ei ole estettä sulkea takautumisoikeutta pois tapauksissa, joissa vakuutuksenantaja on liikennevakuutuslain, tapaturmavakuutuslain, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain tai potilasvahinkolain mukaisesti taikka lääkevahinkovakuutuksen perusteella maksanut korvausta vahingosta, josta vahinkoa kärsinyt voisi saada korvausta myös tuotevastuulain mukaan.

Tuotevastuulain nykyisen 2 §:n soveltamisalarajoitukset johtavat muun muassa siihen, ettei vakuutuksenantaja voi pykälässä mainituissa vakuutuksissa kohdistaa takautumisvaatimusta vahinkoa aiheuttaneen turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen valmistajaan tai maahantuojaan. Koska soveltamisalarajoitukset joudutaan poistamaan, ehdotetaan lakiin

erillistä takautumisvaatimukset estävää säännöstä. Esityksen tarkoituksena on tehdä tuotevastuulakiin vain ne muutokset, jotka ovat välttämättömiä direktiivin voimaan saattamiseksi. Tämän mukaisesti pyritään myös rinnakkaisen korvausjärjestelmien suhde säilyttämään esityksessä mahdollisimman pitkälti nykytilaa vastaavana. Sosiaali- ja terveysministeriössä selvitetään erikseen niitä muutostarpeita, jotka liittyvät useilla perusteilla korvattavien vahinkojen kohdentamiseen eri vakuutusjärjestelmiin.

Takautumisoikeuden poissulkeminen ei estäisi vahinkoa kärsinyttä valitsemasta, haluaako hän vaatia esimerkiksi moottoriajoneuvon puutteellisesta turvallisuudesta johtuneesta liikennevahingosta korvausta liikennevakuutuslain mukaisesti siltä vakuutusyhtiöltä, joka on myöntänyt ajoneuvolle liikennevakuutuksen, vaiko tuotevastuulain mukaisesti siltä, joka on valmistanut tai tuonut maahan ajoneuvon. Valinnan voidaan olettaa riippuvan siitä, kuinka suuresta korvauksesta on kysymys, kuinka nopeasti korvaus on saatavissa ja millaisia hankaluuksia korvausvaatimuksen läpiviemiseen liittyy. Jos kyseiset vaihtoehdot korvausjärjestelmät toimivat tehokkaasti, voidaan olettaa, että vahinkoa kärsinyt hyödyntää niitä. Takautumisoikeuden käyttömahdollisuus turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa vastaan ei mainittavasti vaikuttaisi kyseisten korvausjärjestelmien kustannuksiin. Sen sijaan vastuun kattamisesta aiheutuvat vakuutuskustannukset voivat olla merkittäviä.

Vakuutussopimuslakiin (132/33), potilasvahinkolakiin ja tapaturmavakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös takautumisoikeuden rajoituksesta.

ETA-sopimuksen liitteen III sopeutusten perusteella ei direktiiviä sen 14 artiklan mukaan sovelleta EFTAn ja EY:n jäsenvaltioiden ratifioiman kansainvälisen yleissopimuksen piiriin kuuluviin *ydinonnettomuudesta aiheutuviin vahinkoihin*. ETA-sopimuksen englanninkielisestä tekstistä käy ilmi, ettei ole tarpeen edellyttää, että kaikki valtiot olisivat ratifioineet kyseisen yleissopimuksen. Koska ydinvastuulaki (484/72) perustuu Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyyn vahingonkorvausvastuuta ydinenergian alalla koskevaan yleissopimukseen sekä siihen myöhemmin tehtyihin lisäyksiin ja muutoksiin, ei tuotevastuulakia ehdoteta

tältä osin muutettavaksi. Tuotevastuulaki vastaa tässä Norjan ja Tanskan lakia.

Tuotevastuulaki ei koske *sähköstä aiheutuneita vahinkoja*. Tämä johtuu siitä, että tuote on 1 §:n 2 momentissa määritelty irtaimeksi esineeksi. Määritelmästä seuraa, että laki koskee sähkölaitteista aiheutuneita vahinkoja. Itse sähköstä aiheutuneet vahingot jäävät lain soveltamisalan ulkopuolelle. Korvaus tällaisesta vahingosta määräytyy sen sijaan sähkölain (319/79) mukaan mutta olennaisilta osiltaan samoin edellytyksin ja samassa laajuudessa kuin tuotevastuulaissakin.

Direktiivin 2 artiklan mukaan tuotteen käsite pitää sisällään sähkön. Ehdotuksen mukaan tuotevastuulain soveltamisala laajennettaisiin sähköön direktiivin mukaisesti. Tuotevastuulain soveltamisalan laajentamisen vaikutukset sähkölain korvausjärjestelmään ehdotetaan säänneltäväksi sähkölain tulevan uudistamisen yhteydessä.

2.2. Vahingonkorvausvelvollisuuden edellytykset

Puutteellinen turvallisuus on sekä tuotevastuulain 3 §:n että direktiivin keskeinen käsite. Tuotevastuulain käsite ”puutteellinen turvallisuus” ei ole täysin yhdenmukainen direktiivin vastaavan käsitteen kanssa. Tulkintaerojen välttämiseksi ehdotetaan, että säännös muutetaan vastaamaan direktiiviä.

Tuotevastuulaissa ei ole säännöksiä tuotevahinkoon liittyvästä näyttövelvollisuudesta. Näin ollen sovellettaviksi tulevat näyttövelvollisuutta koskevat yleiset periaatteet.

Toisin kuin tuotevastuulakiin direktiivin 4 artiklaan sisältyy säännös näyttövelvollisuudesta. Säännöksen mukaan vahinkoa kärsineen on näytettävä toteen vahinko, tuotteen puutteellinen turvallisuus sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välinen syy-yhteys. Direktiivistä ei kuitenkaan käy ilmi, millaiset vaatimukset näytölle olisi asetettava. Myös tuotevastuulakiin on katsottu aiheelliseksi ottaa direktiiviä vastaava selventävä säännös. Säännös ei ole tarkoitettu ankaroittamaan sitä näyttöä, mitä nykyisin vaaditaan yleisten periaatteiden perusteella vahinkoa kärsineeltä, vaan ainoastaan selventämään vallitsevaa tilaa.

2.3. Vahingonkorvausvelvolliset

Tuotevastuulain 5 §:n mukaan vahingonkor-

vausvelvollisuus on ensinnäkin sillä, joka on valmistanut tai tuottanut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen, toiseksi sillä, joka on tuonut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen Suomeen täällä liikkeelle laskettavaksi sekä kolmanneksi sillä, joka on markkinoinut vahinkoa aiheuttanutta tuotetta omanaan, jos tuote on varustettu hänen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottamiskykyisellä tunnuksellaan. Lain 13 § tarjoaa mahdollisuuden tietyin edellytyksin säätää asetuksella, ettei maahantuojia ole vahingonkorvausvelvollinen, vaikka tuote olisi tuotu Suomeen. Edellytyksenä on, että ulkomainen valmistaja tai se, joka on tuonut tuotteen maahan, josta se on tuotu Suomeen, on velvollinen vastaamaan tuotevastuuta koskevassa asiassa Suomessa olevassa tuomioistuimessa. Lisäksi tuomion tulee olla täytäntöön pantavissa siinä valtiossa, jossa vastuusovelvollinen harjoittaa toimintaa. Tuotteen maahan tuonut on tuotevastuulain mukaan velvollinen avustamaan vahinkoa kärsinyttä korvausvaatimuksen käänntämässä vieraalle kielelle myös siinä tapauksessa, ettei hän ole korvausvelvollinen.

ETA-sopimuksen liitteen III sopeutusten vuoksi tuotevastuulain säännöksiä maahantuojan vastuusta on tarkistettava. Käsitteellä ”maahantuojia” on ehdotuksen mukaan laajempi merkitys kuin voimassa olevassa laissa. Käsitteen piiriin kuuluu ensinnäkin se, joka tuo tuotteen Euroopan talousalueelle talousalueen ulkopuolisesta valtiosta. Toiseksi maahantuojan vastuu koskee myös sitä, joka tuo tuotteen EFTA-valtiosta, esimerkiksi Ruotsista, tai EY-valtiosta Suomeen. Jos sekä se valtio, johon tuote tuodaan että se valtio, josta tuote viedään, ovat ratifioineet Luganon sopimuksen, ei säännöstä maahantuojan vastuusta sovelleta.

Luganon sopimuksen ovat toistaiseksi ratifioineet Alankomaat, Iso-Britannia, Luxemburg, Portugali, Ranska ja Sveitsi. Suomen liittyminen Luganon sopimukseen on vireillä, ja hallituksen esitys sopimuksen ja siihen liittyvien pöytäkirjojen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 177/1992 vp) on annettu eduskunnalle. Tarkoitus on, että yleissopimus Suomen osalta tulisi voimaan kolmen kuukauden kuluttua ratifioimisasiakirjan tallettamisesta. Esillä olevan esityksen mukaan sopimuksen ratifioineesta valtiosta tuotteen tänne tuova ei kantaisi maahantuojan vastuuta. Korvausta vaativa ohjattaisiin sen sijaan esittämään vaatimuksensa

tuotteen valmistajalle tai sille, joka on tuonut tuotteen alueelle, jolla Luganon sopimus on voimassa.

Epävarmaa on, kieltääkö ETA-sopimus nykyiseen tuotevastuulakiin sisältyvän vaatimuksen, jonka mukaan maahantuoja olisi velvollinen avustamaan vahinkoa kärsinyttä korvausvaatimuksen kääntämisessä vieraalle kielelle. Säännöksen poistamista on harkittu, mutta koska säännös on kuluttajien kannalta tarpeen, on katsottu aiheelliseksi jättää säännös lakiin. Elinkeinoelämän piiristä ei myöskään ole tullut vaatimusta sen poistamiseksi. Säännös ei sitaipaitsi ole riippuvainen vahinkoa kärsineen omasta kielestä, joten se ei aseta suomen- tai ruotsinkielisiä vahinkoa kärsineitä parempaan asemaan kuin muunkielisiä vahinkoa kärsineitä.

2.4. Vahingonkorvausvelvollisuudesta vapautuminen

Tuotevastuulain 7 §:ään ehdotetaan vain eräitä vähäisiä direktiivistä johtuvia täsmennyksiä, jotka koskisivat pykälän 3 momentin säännöstä osatuotteen valmistajan vapautumisesta vastuusta.

2.5. Korvattava vahinko

Tuotevastuulain 8 §:n mukaan on lain mukainen korvaus määrättävä noudattamalla soveltuvin osin vahingonkorvauslakia (412/74). Säännös merkitsee muun muassa täyden korvauksen periaatteen noudattamista.

Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan vahingolla tarkoitetaan muun muassa muun esineen kuin turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen itsensä vahingoittumista tai tuhoutumista. Alakohdassa on myös 500 ecun omavastuusäännös, jonka tarkasta sisällöstä on käsitelty. Asiasta ei myöskään löydy EY:n tuomioistuimen ratkaisua. EY:n tuomioistuin viime kädessä päättää, miten säännöstä olisi tulkittava. Direktiivin erikieliset versiot antavat aihetta kahteen eri tulkintamahdollisuuteen. Eräät EY-maat, esimerkiksi Tanska, ovat tulkinneet omavastuusäännöksen niin, että 500 ecun omavastuu vähennetään aina korvausta määrättäessä. Myös EY:n komissio on tulkinut säännöstä tällä tavalla. Toisaalta Ison-Britannian laista ei ilmene, että vähennys olisi

aina tehtävä korvausta määrättäessä. Ison-Britannian laissa todetaan vain, että pienet laissa mainitun rajan alittavat vahingot jäävät korvaamatta. Direktiivin johdanto-osan tekstistä päätellen säännöksen tarkoituksena on estää pieniä summia koskevat vaatimukset. Jos tarkoitus kuitenkin vain on välttää pieniä vahinkoja koskevat oikeudenkäynnit, ei ole aihetta tehdä mainittua vähennystä kaikissa tapauksissa. Tämän johdosta ehdotetaan, että esinevahingot, jotka alittavat 500 ecun, eli 2 350 markan rajan jäävät korvaamatta ja 2 350 markan ylittävät esinevahingot korvataan täysimääräisesti. Huomattava on myös, että tämä rajoitus ei estä vahinkoa kärsinyttä hakemasta korvausta 2 350 markkaa pienemmästä vahingosta muulla perusteella, esimerkiksi vahingonkorvauslain tai muun erityislain perusteella.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia eikä henkilöstövaikutuksia.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen täsmällisiä taloudellisia vaikutuksia ei voida ennakoida. Vaikutukset lienevät kuitenkin merkitykseltään vähäisiä. Ehdotus merkitsee tuotevastuun lieventymistä eräissä esinevahingoissa.

5. Yhteydet kansainvälisiin sopimuksiin ja muihin esityksiin

Ehdotus johtuu ETA-sopimuksesta ja on sidoksissa sen hyväksymiseen.

Maahantuojan vastuuta koskevien säännösten vaikutukset ovat riippuvaisia siitä, ratifioiko Suomi Luganon sopimuksen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Tuotevastuulaki

Soveltamisala

1 §. Pykälän 1 momentti on kirjoitettu siten, että se vastaa EY:n direktiivin 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa. Muutokset merkitsevät soveltamisalan supistumista jonkin verran. Soveltamisala supistuu sellaisten tuotteiden osalta, joita ei ole varsinaisesti tarkoitettu yksityiseen käyttöön mutta joita kuitenkin saatetaan käyttää sellaiseen tarkoitukseen. Jos kuluttaja esimerkiksi kotiinsa ostaa tuotantotalouteen tarkoitettun erityistyökälun tai -laitteen, jonka käyttö edellyttää ammattitaitoa, hän ei voi saada korvausta työkalun tai laitteen aiheuttamasta vahingosta vetoamalla esimerkiksi siihen, että käyttöohjeita ei ollut laadittu siten, että tavallinen kuluttaja ymmärtää ne. Tällaiset työkalut ja laitteet eivät ole tarkoitettuja varsinaisesti yksityiseen käyttöön.

Kaikkien pykälien sanamuodot eivät aivan luontevasti sovellu sähkön kaltaiseen tuotteen, mikä on otettava huomioon sovellettaessa lakia sähkön aiheuttamiin vahinkoihin. Tulkinan on oltava järkevää sähkön ominaispiirteet huomioon ottaen.

Pykälän 3 momentin mukaan tuotetta koskevat säännökset koskisivat myös sähköä. Tämä merkitsee sitä, että sähkön jännitteen ja taajuuden muutoksista aiheutuvat vahingot kuuluisivat lain piiriin. Sen sijaan sähkökatkoksista johtuvat vahingot eivät kuulu lain piiriin, koska tuotteen toimituksen viivästyminen tai poisjäämistä ei pidetä tuotevahinkona.

2 §. Pykälän 4—7 kohta jäävät pois laista edellä yleisperusteluissa jaksossa 2.1. mainituista syistä.

Vahingonkorvausvelvollisuuden edellytykset

3 §. Pykälä on kirjoitettu vastaamaan direktiivin 6 artiklaa. Voimassa olevaan lakiin nähden tämä merkitsee sitä, että tuotteen tila sitä liikkeelle laskettaessa on vain yksi huomioon otettava seikka arvioitaessa turvallisuutta, jota tuotteelta on oikeus odottaa. Lain 7 §:n 2 momentista ilmenee kuitenkin, ettei korvausvelvollisuutta ole, jos se, jolta korvausta vaa-

ditaan, saattaa todennäköiseksi, ettei tuotteen turvallisuudessa ollut vahingon aiheuttanutta puutetta silloin, kun hän laski tuotteen liikkeelle.

4 a §. Pykälä vastaa direktiivin 4 artiklaa. Säännöksessä ei aseteta vaatimuksia esitettävälle näytölle. Esitetyn näytön arvioiminen tapahtuu Suomessa voimassa olevien näyttöä koskevien periaatteiden mukaan. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi mahdollisuudet esittää näyttöä vahingon määrästä ja korvauksen suuruudesta.

Vahingonkorvausvelvolliset

5 §. Pykälään ehdotetut muutokset koskevat lähinnä maahantuoja. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan tuotevastuulain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus on sillä, joka on Euroopan talousalueen ulkopuolelta tuonut liikkeelle laskettavaksi tuotteen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon. Euroopan talousalueeseen kuuluvia valtioita ovat EFTA-valtiot Suomi, Islanti, Itävalta, Liechtenstein, Norja, Ruotsi ja Sveitsi sekä EY:n jäsenvaltiot Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Kreikka, Luxemburg, Portugali, Ranska, Saksa ja Tanska.

Momentin 3 kohdan mukaan kohdistuu maahantuojan vastuu myös siihen, joka on tuonut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen EFTA-valtiosta Euroopan yhteisöön, Euroopan yhteisöstä EFTA-valtioon taikka EFTA-valtiosta toiseen EFTA-valtioon. Lähtökohtana on siten, että maahantuojan vastuu on jokaisella, joka on tuonut tuotteen Suomeen täällä liikkeelle laskettavaksi.

Pykälän 2 momentti sisältää poikkeuksen 1 momentin 3 kohdasta. Poikkeus ei kuitenkaan koske 1 momentin 2 kohtaa. Maahantuojan vastuu jää pois sellaisten valtioiden väliltä, joista kumpikin on ratifioinut Lugaanon yleissopimuksen. Jos siten esimerkiksi Suomi ja Alankomaat ovat kumpikin ratifioineet Lugaanon yleissopimuksen, maahantuojan vastuu ei koske sitä, joka tuo tuotteen Alankomaista Suomeen tai vastaavasti Suomesta Alankomaihin.

6 §. Pykälään on tehty muutokset, jotka johtuvat maahantuojan vastuuta koskevista muutoksista. Sanamuoto on myös saatettu

entistä täsmällisemmin vastaamaan direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa. Yhtenäistäminen koskee sitä määräaika, jonka kuluessa vastuuvollinen on ilmoitettava. Nykyisessä laissa olevan yhden kuukauden määräajan sijaan ehdotetaan, että vastuussa oleva on ilmoitettava kohtuullisessa ajassa. Kohtuullinen aika voi olla joko pidempi tai lyhyempi kuin yksi kuukausi.

Kun kysymys on maahan tuodusta tuotteesta, on sen, jolta korvausta vaaditaan, korvausvastuun välttääkseen osoitettava joku, joka on velvollinen vastaamaan korvauskanteeseen Suomessa sijaitsevassa tuomioistuimessa. Jos tuotteen valmistaja sijaitsee jossain muussa kuin Luganon yleissopimuksen ratifioineessa valtiossa, ei tiedon antaminen valmistajasta siten riittäisi vastuusta vapautumiseen. Sen sijaan suomalainen maahantuojia voi välttyä vastuusta ilmoittamalla sen, joka on tuonut tuotteen Euroopan talousalueelle, jos tällä tuojalla on liikepaikka Luganon yleissopimuksen ratifioineessa valtiossa.

Se, jolta korvausta vaaditaan, vapautuu vastuusta myös osoittamalla sen tahon Suomessa, joka on hänelle tarjonnut maahan tuodun tuotteen kaupaksi pykälän ensimmäisestä virkkeestä ilmenevällä tavalla.

Osoittaminen tapahtuu antamalla vastuussa olevan nimi- ja osoitetiedot.

Vahingonkorvausvastuusta vapautuminen

7 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se entistä täsmällisemmin vastaisi direktiivin 7 artiklan f kohtaa. Muutos merkitsee sitä, että osatuotteen valmistaja voisi vapautua vastuusta paitsi näyttämällä puutteellisen turvallisuuden johtuneen tuotteen tilanneen valmistajan antamista ohjeista myös näyttämällä, että puutteellinen turvallisuus on seurausta sen tuotteen suunnittelusta, johon osatuote on liitetty. Muutos on käytännön merkitykseltään vähäinen, koska osatuotteen valmistaja voisi jälkimmäisessä tapauksessa tavallisesti osoittaa, ettei osatuote ollut sitä liikkeelle laskettaessa turvallisuudeltaan puutteellinen.

Korvattava vahinko

8 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2

momentti, joka koskee direktiivin 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaista omavastuuta esinevahingoista. Direktiivin 18 artiklan mukaan on direktiivissä mainittua 500 ecua vastaava rahasumma laskettava direktiivin tiedoksiantamispäivän vaihtokurssin mukaan. Koska ETA-sopimuksessa ei ole sopeutussäännöstä kyseessä olevaa säännöstä varten ja koska summan on vastattava EY:ssä voimassa olevia summia, on vasta-arvo laskettava 25 päivänä heinäkuuta 1985 voimassa olleen vaihtokurssin mukaan. Tuona ajankohtana 500 ecua vastasi 2 350 markkaa.

Kuten yleisperustelujen jaksossa 2.5. todettiin, säännöstä tulisi tulkita siten, että korvausvelvollisuutta ei synny, jos vahinko on pienempi kuin 2 350 markkaa. Jos vahinko olisi suurempi kuin 2 350 markkaa, määrättäisiin korvaus täysimääräisenä.

Mainittua markkamäärää voidaan asetuksella muuttaa, milloin rahanarvon muuttuminen antaa siihen aihetta.

Kanneaika

9 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että määräaika laskettaisiin, samoin kuin direktiivin 10 artiklan 1 kohdassa, siitä päivästä, jona korvausta vaativa sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto vahingon ilmenemisestä, tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta ja korvausvelvollisesta.

Erityisiä säännöksiä

13 §. Pykälän 1, 2 ja 4 momentin säännökset poistetaan ja jäljelle jäävään säännökseen tehdään tekninen tarkistus. Lisäksi ehdotetaan, että aika, jonka kuluessa pitää ilmoittaa maahantuojia muutetaan yhdestä kuukaudesta kohtuulliseen aikaan. Yleisperustelujen jaksossa 2.3. selostetaan, miksi säännös säilytetään.

13 a §. Säännös koskee tapauksia, joissa vakuutuksenantaja on potilasvahinkolain, liikennevakuutuslain, tapaturmavakuutuslain tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaisesti taikka lääkevahinkovakuutuksen perusteella maksanut vahinkoa kärsineelle korvausta vahingosta, josta tämä olisi voinut vaatia vastuuvolliselta korvausta myös tuotevastuulain perusteella. Säännöksen mukaan vahinkoa kärsineen oikeutta tuotevastuulain

mukaiseen vahingonkorvaukseen ei mainituista vakuutuksista maksetun korvauksen perusteella voitaisi siirtää vakuutuksenantajalle. Säännöksen merkitystä on käsitelty tarkemmin yleisperustelujen jaksossa 2.1.

1.2. Vakuutusopimuslaki

25 §. Pykälän 1 momentin mukainen vakuutuksenantajan takautumisoikeus koskee muun muassa tapauksia, joissa kolmas henkilö on lain mukaan velvollinen suorittamaan korvausta huolimattomuudestaan riippumatta. Tuotevastuulain mukainen huolimattomuudesta riippumaton vastuu koskisi tässä esityksessä ehdotetun mukaisesti myös sellaisia tuotevahinkoja, jotka voivat tulla korvattaviksi liikennevakuutuksesta tai lääkevahinkovakuutuksesta ja joihin momentin takautumisoikeussäännöstä siten sovellettaisiin. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan vakuutuksenantajan takautumisoikeuden poistamista näiltä osin.

Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momenttiin lisättäväksi viittaussäännös esityksen mukaiseen vakuutuksenantajan takautumisoikeuden rajoituksia koskevaan tuotevastuulain 13 a §:ään.

1.3. Potilasvahinkolaki

9 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan momentin mukainen vakuutuksenantajan takautumisoikeus ei koske vahinkoa kärsineen oikeutta saada korvausta tuotevastuulain nojalla. Muutos johdetaan vastaavasta syystä kuin edellä esitetty vakuutusopimuslain muutos eli esityksessä eh-

dotetusta tuotevastuulain soveltamisalan laajentamisesta potilasvahinkolaisissa tarkoitettuihin vahinkoihin ja tähän liittyvästä takautumisoikeuden poistamisesta.

1.4. Tapaturmavakuutuslaki

61 §. Esityksessä ehdotettu takautumisoikeuden poistaminen koskisi myös tapaturmavakuutuksen ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen nojalla korvattavia tuotevastuulain piiriin tulevia vahinkoja. Vakuutuslaitoksen takautumisoikeutta koskevaan pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tämän vuoksi lisättäväksi takautumisoikeuden poistava säännös. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 9 §:n viittaussäännöksen nojalla muutos tulisi koskemaan myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusta.

2. Voimaantulo

Tarkoituksena on, että ehdotetut lait tulevat voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen voimaantulon kanssa. Tämän vuoksi lait ehdotetaan tuleviksi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Lakeja ei sovellettaisi siihen, joka on laskenut tuotteen liikkeelle ennen niiden voimaantuloa. Tuotteen liikkeelle laskemisen ajankohta määritettäisiin erikseen jokaisessa yksittäistapauksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**tuotevastuulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä elokuuta 1990 annetun tuotevastuulain (694/90) 1 §:n 1 momentti, 2, 3, 5 ja 6 §, 7 §:n 3 momentti ja 13 § sekä
lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 4 a §, 8 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

1 §

Tämä laki koskee tuotteesta henkilölle taikka yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettulle ja vahinkoa kärsineen pääasiassa sellaiseen tarkoitukseen käyttämälle omaisuudelle aiheutuneen vahingon korvaamista.

Tuotetta koskevia säännöksiä sovelletaan myös sähköön.

2 §

Laki ei koske:

1) tuotteesta tuotteelle itselleen aiheutunutta vahinkoa;

2) osatuotteesta tuotteelle aiheutunutta vahinkoa, jos osatuote oli liitetty tuotteeseen ennen tuotteen liikkeelle laskemista; eikä

3) ydinvastuulaisissa (484/72) tarkoitettua vahinkoa.

Vahingonkorvausvelvollisuuden edellytykset

3 §

Vahingonkorvausta on suoritettava vahingosta, joka on johtunut siitä, että tuote ei ole ollut niin turvallinen kuin on ollut aihetta odottaa. Turvallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon ajankohta, jona tuote laskettiin liikkeelle, tuotteen ennakoitavissa oleva käyttö, tuotteen markkinointi ja käyttöohjeet sekä muut seikat.

4 a §

Vahinkoa kärsineen on näytettävä toteen vahinko, tuotteen puutteellinen turvallisuus sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välinen syy-yhteys.

Vahingonkorvausvelvolliset

5 §

Tämän lain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus on:

1) sillä, joka on valmistanut tai tuottanut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen;

2) sillä, joka on tuonut tuotteen Euroopan talousalueelle siellä liikkeelle laskettavaksi;

3) sillä, joka on liikkeelle laskettavaksi tuonut tuotteen Euroopan vapaakauppaliittoon kuuluvasta valtiosta (EFTA-valtiosta) Euroopan yhteisöön, Euroopan yhteisöstä EFTA-valtioon tai EFTA-valtiosta toiseen EFTA-valtioon, sekä

4) sillä, joka on markkinoinut vahinkoa aiheuttanutta tuotetta omanaan, jos tuote on varustettu hänen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottuvalla tunnuksellaan.

Mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään, ei sovelleta Laganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen ratifioineiden valtioiden väliseen tuontiin sikäli kuin vahingon kärsineelle myötäinen tuomio voidaan ratifiointiin johdosta panna täytäntöön 1 momentin 1, 2 tai 4 kohdan mukaan vahingonkorvausvelvollista vastaan.

6 §

Jos tuotteesta ei käy ilmi sen valmistajaa tai tuottajaa, jokainen tuotteen liikkeelle laskenut vastaa samalla tavoin kuin valmistaja tuotteen aiheuttamasta vahingosta, jollei hän vahinkoa kärsineeltä korvausvaatimuksen tai muulla tavoin ilmoituspyynnön saatuaan kohtuullisessa ajassa ilmoita vahinkoa kärsineelle vahingosta 5 §:n mukaan vastuussa olevaa tai sitä, joka on tarjonnut hänelle tuotetta kaupaksi. Sama koskee myös maahan tuotua tuotetta, vaikka tuotteesta kävisi ilmi 5 §:n 1 momentin 1 tai 4 kohdan mukaan vastuussa oleva, jollei tuotteesta käy ilmi 5 §:n mukaista maahantuoja.

7 §

Osatuotteen valmistanut tai tuottanut ei ole

korvausvelvollinen myöskään, jos hän näyttää, että puutteellinen turvallisuus johtuu sen tuotteen suunnittelusta, johon osatuote on liitetty, tai tuotteen tilanseen valmistajan antamista ohjeista.

8 §

Korvausvelvollisuutta tämän lain nojalla ei ole alle 2 350 markan määräisestä omaisuudelle aiheutuneesta vahingosta. Mainittua markkamäärää voidaan asetuksella muuttaa, milloin rahanarvon muuttuminen antaa siihen aihetta.

9 §

Tähän lakiin perustuva korvauskanne on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun korvausta vaativa sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto vahingon ilmenemisestä, tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta ja korvausvelvollisesta.

Erityisiä säännöksiä

13 §

Se, joka on tuonut tuotteen Suomeen, on

velvollinen avustamaan vahinkoa kärsinyttä korvausvaatimuksen kääntämisessä vieraalle kielelle. Jollei maahantuoja avusta siinä, maahantuojan on korvattava vahinkoa kärsineelle korvausvaatimuksen kääntämisestä aiheutuneet tarpeelliset kustannukset. Edellä tarkoitettu avustamis- ja korvausvelvollisuus koskee myös tuotteen myöhempää liikkeelle laskijaa, jollei hän kohtuullisessa ajassa pyynnöstä ilmoita maahantuojaa korvausta vaativalle.

13 a §

Jos vakuutuksenantaja on potilasvahinkolain (585/86), liikennevakuutuslain (279/59), tapaturmavakuutuslain (608/48) tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) taikka lääkevahinkovakuutuksen nojalla maksanut korvausmäärän, jonka vahinkoa kärsinyt olisi ollut oikeutettu vaatimaan tämän lain mukaan korvausvelvolliselta, vahinkoa kärsineen oikeus tässä laissa säädettyyn vahingonkorvaukseen ei siirry vakuutuksenantajalle.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettyäänä ajankohtana.

Lakia ei sovelleta siihen, joka on laskenut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen liikkeelle ennen lain voimaantuloa.

2.

Laki

vakuutussopimuslain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä toukokuuta 1933 annetun vakuutussopimuslain (132/33) 25 §:n 1 momentti seuraavasti:

25 §

Milloin vakuutuksensaajalla on oikeus vaatia kolmannelta henkilöltä korvausmäärä, jonka vakuutuksenantaja on hänelle suorittanut, siirtyy vakuutuksensaajan mainittu oikeus vakuutuksenantajalle, jos kolmas henkilö on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta aiheuttanut vakuutustapahtuman taikka on lain mukaan velvollinen suorittamaan korvausta huo-

limattomuudestaan riippumatta. Vakuutuksenantajan takautumisoikeuden rajoituksista eräissä vakuutuksissa säädetään tuotevastuulain 13 a §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettyäänä ajankohtana.

3.

Laki
potilasvahinkolain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/86) 9 §:n 1 momentti seuraavasti:

9 §

*Korvausoikeuden siirtyminen ja
takautumisoikeus*

Jos vahingon kärsineellä on oikeus saada korvausta potilasvahingosta jonkin muun lain nojalla, kyseinen oikeus siirtyy tämän lain mukaisesti korvauksen suorittaneelle siihen

määrään saakka kuin tämä on korvausta maksanut. Mitä tässä säädetään, ei kuitenkaan koske vahingon kärsineen oikeutta saada korvausta tuotevastuulain (694/90) nojalla.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

4.

Laki
tapaturmavakuutuslain 61 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 61 §:n 2 momentti seuraavasti:

61 §

Vakuutuslaitoksella, joka on joutunut tämän lain mukaisesti korvaamaan vahingon, on oikeus saada suorittamansa määrä takaisin 1 momentissa tarkoitettulta korvausvelvolliselta, ei kuitenkaan siltä, joka oli jo täyttänyt korvausvelvollisuutensa vilpittömässä mielessä, eikä siltä, joka on vahingonkorvausvelvollinen

tuotevastuulain (694/90) nojalla. Vakuutuslaitokselle tulevaa korvausta ei kuitenkaan voi määrätä suuremmaksi, kuin mitä vahingoittunut tai hänen omaisensa olisivat olleet oikeutetut saamaan.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

1.

Laki

tuotevastuulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 17 päivänä elokuuta 1990 annetun tuotevastuulain (694/90) 1 §:n 1 momentti, 2, 3, 5 ja 6 §, 7 §:n 3 momentti ja 13 § sekä

lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 4 a §, 8 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Tämä laki koskee tuotteesta henkilölle tai vahingon tapahtumisen aikaan pääasiassa yksityiseen tarkoitukseen käytetylle omaisuudelle aiheutuneen vahingon korvaamista.

1 §

Tämä laki koskee tuotteesta henkilölle *taikka* yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitetulle ja vahinkoa kärsineen pääasiassa sellaiseen tarkoitukseen käyttämälle omaisuudelle aiheutuneen vahingon korvaamista.

Tuotetta koskevia säännöksiä sovelletaan myös sähköön.

2 §

Laki ei koske:

1) tuotteesta tuotteelle itselleen aiheutunutta vahinkoa;

2) osatuotteesta tuotteelle aiheutunutta vahinkoa, jos osatuote oli liitetty tuotteeseen ennen tuotteen liikkeelle laskemista;

3) atomivastuulaissa (484/72) tarkoitettua vahinkoa;

4) *potilasvahinkolaissa* (585/86) tarkoitettua vahinkoa;

5) *lääkevahinkovakuutuksen piiriin kuuluvasta lääkkeestä aiheutunutta vahinkoa*;

6) *liikennevakuutuslain* (279/59) mukaan korvattavaa vahinkoa; *eikä*

7) *tapaturmavakuutuslain* (608/48) tai *maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain* (1026/81) mukaan korvattavaa vahinkoa.

2 §

Laki ei koske:

1) tuotteesta tuotteelle itselleen aiheutunutta vahinkoa;

2) osatuotteesta tuotteelle aiheutunutta vahinkoa, jos osatuote oli liitetty tuotteeseen ennen tuotteen liikkeelle laskemista; *eikä*

3) *ydinvastuulaissa* (484/72) tarkoitettua vahinkoa.

Vahingonkorvausvelvollisuuden edellytykset

3 §

Vahingonkorvausta on suoritettava vahingosta, joka on johtunut siitä, että tuote ei ole ollut sitä liikkeelle laskettaessa niin turvallinen kuin on ollut *kohtuudella* aihetta odottaa. Turvallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon tuotteen ennakoitavissa oleva käyttö,

3 §

Vahingonkorvausta on suoritettava vahingosta, joka on johtunut siitä, että tuote ei ole ollut niin turvallinen kuin on ollut aihetta odottaa. Turvallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon *ajankohta, jona tuote laskettiin liikkeelle*, tuotteen ennakoitavissa oleva käyttö,

Voimassa oleva laki

tuotteen markkinointi ja käyttöohjeet sekä muut seikat.

Ehdotus

tuotteen markkinointi ja käyttöohjeet sekä muut seikat.

4 a §

Vahinkoa kärsineen on näytettävä toteen vahinko, tuotteen puutteellinen turvallisuus sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välinen syy-yhteys.

Vahingonkorvausvelvolliset

5 §

Tämän lain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus on:

1) sillä, joka on valmistanut tai tuottanut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen;

2) sillä, joka on tuonut *vahinkoa aiheuttaneen* tuotteen Suomeen täällä liikkeelle laskettavaksi, sekä

3) sillä, joka on markkinoinut vahinkoa aiheuttanutta tuotetta omanaan, jos tuote on varustettu hänen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottuvalla tunnuksellaan.

5 §

Tämän lain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus on:

1) sillä, joka on valmistanut tai tuottanut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen;

2) sillä, joka on tuonut tuotteen *Euroopan talousalueelle siellä* liikkeelle laskettavaksi;

3) sillä, joka on liikkeelle laskettavaksi tuonut tuotteen *Euroopan vapaakauppaliittoon* kuuluvasta valtiosta (*EFTA-valtiosta*) Euroopan yhteisöön, *Euroopan yhteisöstä EFTA-valtioon* tai *EFTA-valtiosta toiseen EFTA-valtioon*, sekä

4) sillä, joka on markkinoinut vahinkoa aiheuttanutta tuotetta omanaan, jos tuote on varustettu hänen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottuvalla tunnuksellaan.

Mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään, ei sovelleta Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen ratifioineiden valtioiden väliseen tuontiin sikäli kuin vahingon kärsineelle myötäinen tuomio voidaan ratifioinnin johdosta panna täytäntöön 1 momentin 1, 2 tai 4 kohdan mukaan vahingonkorvausvelvollista vastaan.

6 §

Muikin kuin 5 §:ssä tarkoitettu, joka on laskenut tuotteen liikkeelle, vastaa tuotteesta aiheutuneesta vahingosta kuten valmistaja, jos tuotteesta tai sen pakkauksesta ei käy ilmi ketään, joka on 5 §:n mukaan vastuussa vahingosta, taikka jos kellään tuotteesta tai sen pakkauksesta ilmi käyvällä ei ole kotipaikkaa Suomessa.

6 §

Jos tuotteesta ei käy ilmi sen valmistajaa tai tuottajaa, jokainen tuotteen liikkeelle laskenut vastaa samalla tavoin kuin valmistaja tuotteen aiheuttamasta vahingosta, jollei hän vahinkoa kärsineeltä korvausvaatimuksen tai muulla tavoin ilmoituspyynnön saatuaan kohtuullisessa ajassa ilmoita vahinkoa kärsineelle vahingosta 5 §:n mukaan vastuussa olevaa tai sitä, joka on tarjonnut hänelle tuotetta kaupaksi. Sama koskee myös maahan tuotua tuotetta, vaikka tuotteesta kävisi ilmi 5 §:n 1 momentin 1 tai 4

Voimassa oleva laki

Korvausvelvollisuutta 1 momentin nojalla ei kuitenkaan ole, jos tuotteen liikkeelle laskenut kuukauden kuluessa pyynnöstä ilmoittaa korvausta vaativalle sellaisen 5 §:n mukaan vastuussa olevan, jolla on kotipaikka Suomessa, tai sen 1 momentin mukaan vastuussa olevan, jolta hän on hankkinut tuotteen tai jolla on kotipaikka Suomessa.

Ehdotus

kohdan mukaan vastuussa oleva, jollei tuotteesta käy ilmi 5 §:n mukaista maahantuojaa.

7 §

Osatuotteen valmistanut tai tuottanut ei ole korvausvelvollinen myöskään, jos hän näyttää, että puutteellinen turvallisuus johtui osatuotteen tilanteen valmistajan antamista ohjeista.

Osatuotteen valmistanut tai tuottanut ei ole korvausvelvollinen myöskään, jos hän näyttää, että puutteellinen turvallisuus johtui *sen tuotteen suunnittelusta, johon osatuote on liitetty, tai osatuotteen tilanteen valmistajan antamista ohjeista.*

8 §

Korvausvelvollisuutta tämän lain nojalla ei ole alle 2 350 markan määräisestä omaisuudelle aiheutuneesta vahingosta. Mainittua markkamäärää voidaan asetuksella muuttaa, milloin rahanarvon muuttuminen antaa siihen aiheita.

9 §

Tähän lakiin perustuva korvauskanne on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun korvausta vaativa sai tiedon vahingon ilmeneemisestä ja korvausvelvollisesta.

9 §

Tähän lakiin perustuva korvauskanne on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun korvausta vaativa sai tiedon *tai hänen olisi pitänyt saada tieto* vahingon ilmenemisestä, *tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta* ja korvausvelvollisesta.

Erityisiä säännöksiä

13 §

Asetuksella voidaan säätää, että maahantuojalla ei 5 §:n 2 kohdasta poiketen ole vahingonkorvausvelvollisuutta, jos tuote on tuotu Suomeen valtiosta, jonka kanssa on vastavuoroisuuden edellytyksellä tehty sopimus maahantuojan vapauttamisesta tuotevastuusta (sopimusvaltio).

Edellä 1 momentissa tarkoitettu sopimus voidaan tehdä, jos:

1) kysymyksessä olevassa valtiossa on voimassa tätä lakia vastaavan sisältöinen lainsäädäntö tuotevastuusta;

13 §

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2) se, jolta korvausta vaaditaan, on velvollinen vastaamaan tuotevastuuta koskevassa asiassa Suomessa olevassa tuomioistuimessa; sekä

3) Suomella on kysymyksessä olevan valtion kanssa sopimus tuotevastuuta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.

Se, joka on tuonut tuotteen *sopimusvaltiosta*, on velvollinen avustamaan vahinkoa kärsinyttä korvausvaatimuksen kääntämisessä vieraalle kielelle. Jollei maahantuoja avusta siinä, maahantuoja on korvattava vahinkoa kärsineelle korvausvaatimuksen käännättämisestä aiheutuneet tarpeelliset kustannukset. Edellä tarkoitettu avustamis- tai korvausvelvollisuus koskee myös tuotteen myöhempää liikkeelle laskijaa, jollei hän kuukauden kuluessa pyynnöstä ilmoita maahantuojaa korvausta vaativalle.

Sitä, joka on tuonut tuotteen *sopimusvaltioiden alueelle*, pidetään tätä lakia sovellettaessa tuotteen valmistajana. Tämän lain 6 §:ää sovellettaessa siihen, jolla on kotipaikka Suomessa, rinnastetaan se, jolla on kotipaikka *sopimusvaltiossa*.

Se, joka on tuonut tuotteen *Suomeen*, on velvollinen avustamaan vahinkoa kärsinyttä korvausvaatimuksen kääntämisessä vieraalle kielelle. Jollei maahantuoja avusta siinä, maahantuoja on korvattava vahinkoa kärsineelle korvausvaatimuksen käännättämisestä aiheutuneet tarpeelliset kustannukset. Edellä tarkoitettu avustamis- tai korvausvelvollisuus koskee myös tuotteen myöhempää liikkeelle laskijaa, jollei hän *kohtuullisessa ajassa* pyynnöstä ilmoita maahantuojaa korvausta vaativalle.

13 a §

Jos vakuutuksenantaja on potilasvahinkolain (585/86), liikennevakuutuslain (279/59), tapaturmavakuutuslain (608/48) tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) taikka lääkevahinkovakuutuksen nojalla maksanut korvausmäärän, jonka vahinkoa kärsinyt olisi ollut oikeutettu vaatimaan tämän lain mukaan korvausvelvolliselta, vahinkoa kärsineen oikeus tässä laissa säädettyyn vahingonkorvaukseen ei siirry vakuutuksenantajalle.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Lakia ei sovelleta siihen, joka on laskenut vahinkoa aiheuttaneen tuotteen liikkeelle ennen lain voimaantuloa.

2.

Laki**vakuutusopimuslain 25 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä toukokuuta 1933 annetun vakuutusopimuslain (132/33) 25 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

25 §

Milloin vakuutuksensaajalla on oikeus vaatia kolmannelta henkilöltä korvausmäärä, jonka vakuutuksenantaja on hänelle suorittanut, siirtyy vakuutuksensaajan mainittu oikeus vakuutuksenantajalle, jos kolmas henkilö on tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella aiheuttanut vakuutustapahtuman tahi lain mukaan on velvollinen suorittamaan korvausta, siitä riippumatta, oliko vahinko hänen tuottamansa vai eikö.

Ehdotus

25 §

Milloin vakuutuksensaajalla on oikeus vaatia kolmannelta henkilöltä korvausmäärä, jonka vakuutuksenantaja on hänelle suorittanut, siirtyy vakuutuksensaajan mainittu oikeus vakuutuksenantajalle, jos kolmas henkilö on tahallisesti tai *törkeästi huolimattomuudesta* aiheuttanut vakuutustapahtuman *taikka* on lain mukaan velvollinen suorittamaan korvausta *huolimattomuudestaan riippumatta*. *Vakuutuksenantajan takautumisoikeuden rajoituksista eräissä vakuutuksissa säädetään tuotevastuulain 13 a §:ssä.*

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3.

Laki**potilasvahinkolain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/86) 9 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Korvausoikeuden siirtyminen ja takautumisoikeus

Jos vahingon kärsineellä on oikeus saada korvausta potilasvahingosta jonkin muun lain nojalla, tuo oikeus siirtyy tämän lain mukai-

Ehdotus

9 §

Korvausoikeuden siirtyminen ja takautumisoikeus

Jos vahingon kärsineellä on oikeus saada korvausta potilasvahingosta jonkin muun lain nojalla, *kyseinen* oikeus siirtyy tämän lain

Voimassa oleva laki

sesti korvauksen suorittaneelle siihen määrään saakka kuin se on korvausta maksanut.

Ehdotus

mukaisesti korvauksen suorittaneelle siihen määrään saakka kuin *tämä* on korvausta maksanut. *Mitä tässä säädetään, ei kuitenkaan koske vahingon kärsineen oikeutta saada korvausta tuotevastuulain (694/90) nojalla.*

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

4.

Laki**tapaturmavakuutuslain 61 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 61 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

61 §

Vakuutuslaitoksella, joka on joutunut tämän lain mukaisesti korvaamaan vahingon, on oikeus saada suorittamansa määrä takaisin 1 momentissa tarkoitettulta korvausvelvolliselta, ei kuitenkaan siltä, joka jo oli korvausvelvollisuutensa vilpittömässä mielessä täyttänyt. Vakuutuslaitokselle tulevaa korvausta älköön määrättäkö suuremmaksi, kuin mitä vahingoittunut tai hänen omaisensa olisivat olleet oikeutetut saamaan.

Vakuutuslaitoksella, joka on joutunut tämän lain mukaisesti korvaamaan vahingon, on oikeus saada suorittamansa määrä takaisin 1 momentissa tarkoitettulta korvausvelvolliselta, ei kuitenkaan siltä, joka *oli jo täyttänyt* korvausvelvollisuutensa vilpittömässä mielessä, *eikä siltä, joka on vahingonkorvausvelvollinen tuotevastuulain (694/90) nojalla.* Vakuutuslaitokselle tulevaa korvausta *ei kuitenkaan voi määrätä* suuremmaksi, kuin mitä vahingoittunut tai hänen omaisensa olisivat olleet oikeutetut saamaan.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.